

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1227

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht dat werkeloze jongeren de Nederlandse staat miljarden kosten* (ingezonden 30 januari 2014).

Antwoord van Minister **Asscher** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 17 februari 2014)

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht «Werkloze jongeren kosten miljarden»?¹

Antwoord 1

Het kabinet deelt de zorgen over de olopende jeugdwerkloosheid. De hoge jeugdwerkloosheid is een bittere pil voor jongeren die hun opleiding hebben afgerond en de arbeidsmarkt betreden maar geen werk kunnen vinden en voor jongeren die hun baan verliezen. Het is bekend dat jongeren de gevolgen van werkloosheid aan de start van de loopbaan lang met zich mee kunnen dragen. Het kabinet heeft daarom op 5 maart jl. de «Aanpak Jeugdwerkloosheid» gepresenteerd met concrete maatregelen om jeugdwerkloosheid te voorkomen en te bestrijden².

Vraag 2

Wat is uw reactie op de opmerking van de voorzitter van FNV Jong dat een groeiende groep jongeren het opgeeft en zich helemaal terugtrekt van de arbeidsmarkt? Kunt u bevestigen dat daarmee het echte werkloosheidspercentage onder jongeren nog hoger is dan 16,9%?

Antwoord 2

In december 2013 is de jeugdwerkloosheid opgelopen tot 15,9% (seizoensgecorrigeerd, nationale definitie). Het werkloosheidspercentage geeft het aandeel van de werkloze beroepsbevolking in de totale beroepsbevolking weer.

Iemand wordt tot de werkloze beroepsbevolking gerekend als hij of zij verklaart ten minste 12 uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar is en actief op zoek is. Op het moment dat jongeren aan deze criteria voldoen

¹ Spitsnieuws.nl, 23 januari 2014

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2012 – 2013, Kamerstuk 29 544, nr. 438

komen zij dus voor in de werkloosheidsstatistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dat is ongeacht of ze wel of geen onderwijs volgen. Een werkloosheidspercentage van 15,9% geeft daarmee aan dat ongeveer één op de zes jongeren in de jeugdige beroepsbevolking werkloos is. Het gros van de jongeren (57% in 2012) behoort echter niet tot de beroepsbevolking, omdat zij niet actief (willen) zijn op de arbeidsmarkt. In het derde kwartaal van 2013 was 7,3% van het totaal aantal jongeren werkloos. Het is een bekend verschijnsel dat in een periode van laagconjunctuur mensen ontmoedigd raken en het zoeken naar een baan opgeven. Dit ontmoedigingseffect treedt niet alleen op bij jongeren, maar ook bij andere leeftijdsgroepen. Jongeren kiezen er bijvoorbeeld voor om langer door te leren of terug te keren naar het onderwijs. Dat is verstandig, want jongeren versterken daarmee hun positie op de arbeidsmarkt. Uit (voorlopige) gegevens van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) blijkt bijvoorbeeld dat fors meer eerstejaars zich hebben ingeschreven bij hoger onderwijsinstellingen voor het collegejaar 2013–2014 dan het voorafgaande collegejaar.

Vraag 3

Beschikt u over gegevens over de omvang van de groep jongeren die zich van de arbeidsmarkt terugtrekt en in welke mate deze groep toe- of afneemt? Zo ja, kunt u deze gegevens beschikbaar stellen? Zo nee, bent u bereid dit te laten onderzoeken?

Antwoord 3

Uit gegevens van het CBS blijkt dat de omvang van de beroepsbevolking in de leeftijdscategorie 15 tot 25 jaar in de eerste helft van 2013 beduidend hoger lag dan in de tweede helft van 2012. Er waren dus in de eerste helft van 2013 beduidend meer jongeren actief op de arbeidsmarkt. Sinds de zomer is sprake van een kentering en zien we de omvang van de beroepsbevolking afnemen. In december 2013 ligt de omvang van de jeugdige beroepsbevolking 41 duizend personen lager dan in juni 2013. Een daling van de beroepsbevolking kan er op duiden dat jongeren zich terugtrekken van de arbeidsmarkt. Zoals hierboven aangegeven, kan dit zijn omdat jongeren terug zijn gekeerd naar het onderwijs om hun arbeidsmarktpositie te versterken. Naast de ontwikkeling van de beroepsbevolking bieden ook stroomcijfers inzicht in de dynamiek op de arbeidsmarkt. Sowieso is de arbeidsmarktdynamiek onder jongeren relatief groot omdat zij relatief gemakkelijk switchen tussen het actief zijn op de arbeidsmarkt en het voltijds volgen van onderwijs. Stroomcijfers die inzicht geven in de stromen op de arbeidsmarkt tussen de (werkloze) beroepsbevolking en de niet-beroepsbevolking zijn slechts beschikbaar tot en met het tweede kwartaal van 2013. In het tweede kwartaal van 2013 lag de stroom van de werkloze beroepsbevolking naar de niet-beroepsbevolking met 67 duizend personen wat hoger dan in hetzelfde kwartaal één jaar eerder (52 duizend personen). Dit duidt er op dat het aantal jongeren dat zich terugtrok van de arbeidsmarkt licht is gestegen in een jaar tijd. In vergelijking met het aantal jongeren dat zich elk kwartaal op de arbeidsmarkt begeeft (de stroom van de niet-beroepsbevolking naar de beroepsbevolking) blijkt overigens dat de stroom van de werkloze beroepsbevolking naar de niet-beroepsbevolking relatief beperkt in omvang is. De stroom van de niet-beroepsbevolking naar de beroepsbevolking is gemiddeld genomen ongeveer drie keer zo groot.

Vraag 4

Deelt u de mening van FNV Jong dat de berekening zoals gehanteerd in hun onderzoek «Kosten Jeugdwerkloosheid», conservatief is en de kosten in werkelijkheid hoger liggen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Het is algemeen bekend dat een hogere werkloosheid leidt tot hogere uitgaven aan sociale zekerheid en derving van belastinginkomsten. Dat algemene principe is voor werkloosheid onder jongeren niet wezenlijk anders dan voor werkloosheid onder andere leeftijdscategorieën. Om een inschatting van de totale kosten van de oploop van de jeugdwerkloosheid te maken dient een aantal veronderstellingen gemaakt te worden. Op de aannames die FNV Jong maakt voor haar berekening valt het nodige aan te merken. Zo neemt FNV Jong in haar berekening alle werkloze jongeren

mee, terwijl ruim de helft van deze jongeren onderwijsvolgend is. Een aanzienlijk deel van deze jongeren is niet op zoek naar een voltijd baan, maar naar een substantiële bijbaan of leerwerkplek. Dit werkt door in de geraamde kosten.

Vraag 5 en 6

Wat is uw reactie op de opmerking van de voorzitter van FNV Jong dat de investering van het kabinet in projecten die de jeugdwerkloosheid moeten terugdringen «schril afsteekt tegen de kosten van de jeugdwerkloosheid van 2 miljard per jaar»?

Bent u het met de voorzitter van FNV Jong eens dat de uitslag van dit onderzoek een grotere investering van het kabinet in het bestrijden van de jeugdwerkloosheid rechtvaardigt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke extra middelen bent u voornemens in te zetten?

Antwoord 5 en 6

Het kabinet is het niet eens met de opmerking van de voorzitter van FNV Jong. Op 5 maart jl. heeft het kabinet de «Aanpak Jeugdwerkloosheid» gepresenteerd met daarin concrete maatregelen om de jeugdwerkloosheid te bestrijden en te voorkomen.

Het kabinet heeft € 25 miljoen uitgetrokken om in de 35 arbeidsmarktregio's concrete acties op te zetten om jongeren te ondersteunen bij hun zoektocht naar werk. Deze middelen worden ondermeer ingezet voor het opzetten van jongerenloketten, coachingsactiviteiten en voor de introductie van startersbeurzen. Eind vorig jaar is vanuit ESF nog eens € 36 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de regionale aanpak van de jeugdwerkloosheid. Bovendien stimuleert het kabinet via het School Ex programma jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs om langer door te leren. Hiervoor heeft het kabinet € 25 miljoen uitgetrokken.

Daarnaast is in het begrotingsakkoord afgesproken dat een derde van de middelen voor de sectorplannen besteed wordt aan het bestrijden van de jeugdwerkloosheid, bijvoorbeeld door het aanbieden van meer stageplaatsen en leerwerkplekken. In totaal heeft het kabinet € 600 miljoen beschikbaar om initiatieven van sociale partners te ondersteunen. Ook is in het begrotingsakkoord afgesproken dat er een premiekorting voor jongeren wordt ingevoerd. Daarmee is het voor werkgevers per 1 januari 2014 tijdelijk financieel aantrekkelijker om uitkeringsgerechtigde jongeren in dienst te nemen. Het budgettair beslag van de premiekorting voor jongeren bedraagt € 300 miljoen. Werkgevers is daarnaast de gelegenheid geboden om tijdelijk specifiek vacatures voor jongeren tot 27 jaar open te stellen.

Om te komen tot een integrale aanpak van de jeugdwerkloosheid heeft het kabinet Mirjam Sterk aangesteld als ambassadeur voor de «Aanpak Jeugdwerkloosheid». Haar voornaamste taak is ervoor te zorgen dat de regionale en sectorale aanpak elkaar versterken en te zorgen dat er matches ontstaan tussen vacatures, stageplaatsen en leerwerkplekken. Goede initiatieven die op lokaal niveau ontstaan worden door haar verder uitgerold.

Bovenstaande maatregelen zijn in aanvulling op de acties die het kabinet al onderneemt om het aantal voortijdig schoolverlaters terug te dringen en de aansluiting tussen het (beroeps)onderwijs en de arbeidsmarkt te versterken. In het regeerakkoord en het begrotingsakkoord zijn afspraken gemaakt om fors te investeren in de kwaliteit van het onderwijs door onder andere meer middelen voor leraren en schoolleiders en beter technisch praktijkonderwijs.